

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **EOS KSI Slovensko, s. r. o.**, so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej: **D.**, bývajúca v Skalici, H., o zaplatenie **228,64 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 2 C 9/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. apríla 2016 sp. zn. 24 Co 488/2015, 24 Co 489/2015, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Skalica rozsudkom zo 6. novembra 2014 č. k. 2 C 9/2012-182 žalobu o zaplatenie 228,64 eur s prísl. zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej (spotrebiteľské združenie OSA so sídlom v Bratislave, Fedinova 9) náhradu trov konania v sume 78,07 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil aplikáciou § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ustanovením § 8 ods. 1, 2, 3, 4 tohto zákona a ust. § 2, 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj ustanovením § 37, 39, 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka. Uzavrel, že nároky uplatňované žalobcom v tomto konaní sú premlčané. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p.

2. Uznesením z 13. mája 2015, č. k. 2 C 9/2012-206 súd prvej inštancie rozhodol, že vedľajšie účastníctvo spotrebiteľského združenia OSA na strane žalovanej je prípustné.

Vychádzal zo zistenia, že toto združenie vstúpilo do konania ako vedľajší účastník na strane žalovanej ako spotrebiteľky. Tým nadobudlo svoje procesné postavenie vedľajšieho účastníka. Z Registra organizácii Slovenskej republiky je preukázané, že spotrebiteľské združenie OSA má právnu formu združenia, ktoré je právnickou osobou v zmysle § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podstata námietky žalobcu proti vstupu vedľajšieho účastníka do konania spočívala v argumente, že tento vstup je právne neúčinný lebo združenie nepredložilo súhlas žalovanej so vstupom do konania, ktorý vyžaduje novelizované znenie § 93 ods. 3 O. s. p., pričom súhlas (hlavného) účastníka je zákonným predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva. V danom prípade však súd aplikoval právnu úpravu prípustnosti vedľajšieho účastníctva účinnú v čase oznámenia združenia o vstupe do konania a nie súčasné znenie. Súd zaslal oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania na vyjadrenie žalovanej, ktorá naň nijako nereagovala, teda nevyjadrila nesúhlas s týmto postupom. Bolo preukázané, že ide o sporové konanie vo veci nároku vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy. Vedľajší účastník vstúpil do konania z vlastného podnetu ako právnická osoba. Podmienky vstupu spotrebiteľského združenia OSA do konania podľa § 93 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 boli splnené, a preto je jeho vedľajšie účastníctvo na strane žalovanej prípustné.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave rozsudkom z 20. apríla 2016 sp. zn. 24 Co 488/2015, 24 Co 489/2015 rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil a jeho uznesenie zmenil tak, že vedľajšie účastníctvo spotrebiteľského združenia OSA v konaní na strane žalovanej nepripustil. Vyslovil, že žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva. Vychádzal zo zistenia, že je možné stotožniť sa so závermi súdu prvej inštancie o premlčaní nárokov žalobcu uplatňovaných v tomto konaní, jeho rozhodnutie vo veci samej je vecne správne, vrátane výroku o trovách konania, pretože úkony vedľajšieho účastníka v konaní, najmä vznesenie námietky premlčania, boli na prospech žalovanej, a teda boli vykonané účelne.

4. Pokiaľ však ide o uznesenie prvoinštančného súdu, vychádzal zo zistenia, že zodpovedá zákonu procesný postup súdu, v rámci ktorého oznámi účastníkom konania, že určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník a vyzve ich, aby sa k tomuto vstupu vyjadrili. Súdom vyzvané sporové strany môžu vyjadriť svoje nesúhlasné stanovisko so vstupom vedľajšieho účastníka do konania. Súd musí mať za každých okolností jasno v otázke, či sporová strana, ktorého chce vedľajší účastník vstupujúci do konania z vlastnej

iniciatívy v konaní podporovať s jeho podporou súhlasí alebo či sporová strana neprejavila nesúhlas s intervenciou. Sama skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, bez ďalšieho neznamená, že jej procesný úkon vyjadrujúci túto vôľu vyvoláva vždy ňou sledované právne účinky. Ani samotný status takejto právnickej osoby vyplývajúci z § 93 ods. 2 O. s. p. neznamená, že jej vstup do konania v procesnom postavení intervenienta je vždy prípustný. Je zrejmé, že prvoinštančný súd v prejednávanej veci postupoval správne a k oznámeniu o vstupe do konania vedľajšieho účastníka na strane žalovanej doručil tak žalobcovi ako aj žalovanej, pričom ich vyzval, aby v stanovenej lehote zaslali súdu písomné vyjadrenie, či súhlasia s jeho vstupom do konania. Na túto výzvu reagoval iba žalobca svojim nesúhlasom. Žalovaná nereagovala a so vstupom vedľajšieho účastníka do konania nevyslovila súhlas. S poukazom na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedené v rozhodnutí 3 Cdo 188/2012 z 5. februára 2013 odvolací súd uzavrel, že súhlas hlavnej sporovej strany, na strane ktorej má vedľajší účastník vystupovať, je nevyhnutným predpokladom jeho účasti v konaní, ak sám dal podnet na vstup do konania, a to i za procesnej úpravy účinnej do 1. marca 2015. V prejednávanej veci takýto súhlas žalovanou udelený nebol napriek tomu, že jej možnosť vyjadriť sa k intervencii bola súdom zachovaná. Za týchto okolností mal súd prvej inštancie na námietku žalobcu vstup daného združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej nepripustiť. Preto odvolací súd postupom podľa § 220 O. s. p. uznesenie prvoinštančného súdu zmenil a vstup vedľajšieho účastníka na strane žalovanej do konania nepripustil. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. s tým, že žalovaná si náhradu trov odvolacieho konania ako úspešná účastníčka neuplatnila.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, a to len proti výroku o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania vedľajšieho účastníka na strane žalovanej. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 237 ods. 1 písm. b/ O. s. p., t. j. že ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania a dovolanie odôvodnil ust. § 241 ods. 2 písm. a/, c/ O. s. p., t. j. že v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a odvolací súd vec nesprávne právne posúdil. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zmenil a náhradu trov konania vedľajšieho účastníka na strane žalovanej mu nepriznal. Poukázal na to, že v zmysle § 93 ods. 3 O. s. p. je nevyhnutnou súčasťou oznámenia vedľajšieho účastníka o vstupe do konania súhlas sporovej strany, popri ktorej sa má zúčastniť na konaní.

Vzhľadom na to, že spotrebiteľské združenie OSA takýto súhlas nepredložilo, nesplnilo podmienky na vznik vedľajšieho účastníctva. V prejednávanej veci neprichádza do úvahy ani konkludentný súhlas žalovanej so vstupom vedľajšieho účastníka do konania, nakoľko samotná skutočnosť, že žalovaná nereagovala na výzvu súdu a nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania nevyjadrila, neznamená automaticky, že voči jeho vstupu do konania nemá námietky a s jeho vstupom do konania súhlasí. Spotrebiteľské združenia OSA teda nesplnilo podmienky vstupu ako vedľajší účastník na strane žalovanej, nemalo spôsobilosť byť vedľajším účastníkom v konaní, a teda mu nemohol vzniknúť ani nárok na náhradu trov konania, práve so zreteľom na nesplnenie podmienok vedľajšieho účastníctva. Navyše na priznanie náhrady trov konania je nevyhnutné splnenie podmienok uvedených v § 142 ods. 1 O. s. p., a to najmä účelnosť vynaložených trov konania, ktorú by mal súd pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania vždy skúmať. Účelnosť je vlastnosť, ktorá sleduje naplnenie cieľa a opodstatnená je v prípade, že vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje jej medze, pričom by mala byť posudzovaná pri každom úkone právnej služby samostatne. Nárok na náhradu trov právneho zastúpenia však nemožno priznať, ak sa určité procesné podanie nadbytočne opakuje, bez uvedenia nových, procesne významných skutočností. Podania vedľajšieho účastníka sú abstraktné, všeobecné, bez znalosti prejednávanej veci a automaticky sa v nich uplatňuje nedôvodná námietka premlčania. Úmyslom zákonodarcu bolo umožniť kvalifikovanú ochranu spotrebiteľa a priamo na ten účel zriadeným subjektom, ktorý je spôsobilý poskytnúť spotrebiteľovi kvalifikovanú pomoc a ktorý bude v danej oblasti aj materiálne a personálne vybavený a odborne kompetentný. Nepriznaním náhrady trov konania nedochádza k porušeniu základného práva na právnu pomoc a rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky.

6. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila. Spotrebiteľské združenie OSA sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrilo.

7. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016 platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 vetá prvá C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované. Prechodné (intertemporálne) ustanovenia zákona upravujú režim prechodného spolupôsobenia skoršieho a neskoršieho práva. Počas pôsobenia

prechodných ustanovení sa v stanovenom rozsahu dočasne používajú skoršie právne normy, ktorých platnosť a účinnosť zanikla.

8. Slovenská republika je právny štát (vid' článok 1 Ústavy SR). K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka právnej istoty a ochrany dôvery v právny poriadok súčasťou čoho je i zákaz retroaktívneho pôsobenia zákonov. Z požiadavky právnej istoty jednoznačne vyplýva, že zákon pôsobí iba do budúcnosti. V opačnom prípade jednotlivé subjekty práva (strany civilného sporového konania) by nemali istotu, či ich procesné úkony urobené podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebudú neskôr (po prijatí nového zákona) a s účinkami *ex tunc* posudzované ako právne neúčinné, s vylúčením možnosti uplatniť riadne a v súlade so zákonom už nadobudnuté práva. Ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (pozri bližšie závery, ku ktorým dospel ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. PL.ÚS 36/1995).

9. Nová právna úprava obsiahnutá v prechodných ustanoveniach dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti C. s. p. Zároveň však v ustanovení § 470 ods. 2 C. s. p. pamätá aj na situácie, v ktorých by nová právna úprava zhoršila postavenie strany.

10. Dovolanie – procesný úkon strany civilného sporového konania je prejav jej vôle adresovaný súdu, ktorý smeruje k uplatneniu procesných práv, ktoré s takýmto procesným úkonom spája zákon. Podaním dovolania začalo v prejednávanej veci dovolacie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana zastúpená v súlade so zákonom, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

11. Najvyšší súd skúmal najskôr, či právne účinky dovolania žalobcu, ktoré malo urobiť tento procesný úkon podľa právneho stavu v čase podania dovolania (a ktoré zostali v zmysle § 470 ods. 2 C. s. p. zachované), umožňovali meritórny dovolací prieskum. Zo všeobecných princípov právneho štátu, predovšetkým z princípu legitímnych očakávaní, ochrany nadobudnutých práv a dôvery subjektov práva v právo samotné totiž vyplýva, že procesné úkony subjektov civilného sporového konania (vrátane dovolania) vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho procesného predpisu sa vo sfére svojich účinkov

prejavujú s relevanciou pre konanie samotné aj počas účinnosti nového procesného predpisu. Procesný úkon vyvoláva teda procesné účinky do procesnej budúcnosti, v ktorej sa účinky (následky) tohto úkonu uznávajú aj vtedy, ak nová právna úprava už s takýmto následkom nepočíta.

12. V okolnostiach prejednáwanej veci medzi právne účinky, ktoré sú spojené s podaním dovolania nepatrí možnosť dovolacieho súdu posúdiť vecnú správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k žalobcovi. Právo na súdnu ochranu totiž nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bez pochyby tiež právo domôcť sa podaním dovolania nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v dovolacom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky za splnenia ktorých môže dovolací súd konať a rozhodnúť (rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I ÚS 4/2011). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II ÚS 172/03).

13. Žalobca podaním dovolania chcel vyvolať účinok ním želaný - meritórny dovolací prieskum zavŕšený zrušením napadnutého rozhodnutia. Právny poriadok, platný a účinný v čase podania dovolania žalobcu, nepovažoval tento jeho mimoriadny opravný prostriedok za procesne prípustný (vyvolávajúci dovolateľom sledovaný účinok). Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Dovoláním žalobcu je napadnutá časť rozsudku dovolacieho súdu, ktorou bolo rozhodnuté o trovách konania. Proti napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré má procesnú povahu uznesenia, ale ustanovenie § 239 ods. 3 O. s. p. dovolanie nepripúšťalo.

14. Vzhľadom na uvedené bolo by dovolanie žalobcu prípustné iba vtedy, ak by konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, malo niektorú z väd uvedených v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ uvedeného poriadku. Takú vadu konania ale odvolací súd nezistil.

15. Nemožno totiž pripustiť žalobcom želaný procesný účinok jeho dovolania v prejednáwanej veci založený na argumentácii, že spotrebiteľské združenie OSA nemalo

spôsobilosť byť vedľajším účastníkom v tomto konaní (§ 237 ods. 1 písm. b/ O. s. p.), a to z toho dôvodu, že neboli splnené podmienky pre jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej, ak by prvoinštančný súd dôsledne aplikoval postup uvedený v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 188/2013 z 5. februára 2013.

16. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že touto argumentáciou žalobca nenáležitým spôsobom spája dve rozdielne právne kategórie, ktoré navzájom spolu nesúvisia. Spôsobilosť byť účastníkom konania (stranou v spore), ktorej nedostatok môže byť dôvodom prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. b/ O. s. p. súvisí s hmotnoprávnou spôsobilosťou určitej osoby byť nositeľom práv a povinností, teda mať právnu subjektivitu. Vychádzajúc z ustanovenia § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka právnickými osobami sú (okrem iných) združenia fyzických alebo právnických osôb. V konaní na súdoch oboch inštancií bolo nepochybne preukázané, že vedľajší účastník na strane žalovanej, spotrebiteľské združenie OSA má právnu subjektivitu a je zapísané v registri združení tak, ako na to správne poukázal aj odvolací súd. Okolnosť, že odvolací súd sa v konečnom dôsledku nestotožnil so záverom prvoinštančného súdu o prípustnosti tejto právnickej osoby ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej a jej ďalšie procesné pôsobenie v tomto postavení nepripustil, nesúvisí so spôsobilosťou takejto osoby mať práva a povinnosti, a teda byť (hoci aj len v určitom štádiu konania) vedľajším účastníkom.

17. Žalobca v dovolaní taktiež namietal, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery, aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie, ktoré žalobca odvolaciemu súdu vytýka, ale nezakladá procesnú prípustnosť dovolania. Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ust. § 237 ods. 1 O. s. p., ani o znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorá by bola v § 237 ods. 1 O. s. p. uvedená ako dôvod prípustnosti dovolania.

18. Po zistení, že dovolanie žalobcu podané pred 30. júnom 2016 nemalo v preskúmvanej veci procesný účinok umožňujúci podľa právnej úpravy platnej a účinnej

do uvedeného dňa meritórny dovolací prieskum, najvyšší súd odmietol tento jeho mimoriadny opravný prostriedok podľa § 447 písm. c/ C. s. p.

19. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2017

JUDr. Ladislav Górász, v. r.
predseda senátu

JUDr. Oľga Trnková, v. r.
členka senátu

JUDr. Jozef Angelovič, v. r.
člen senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. M.